

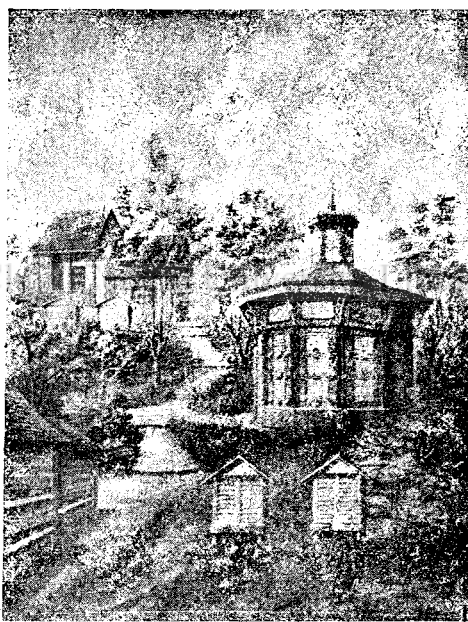
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

XXIX. évf.
8. szám ::

== FELELŐS SZERKESZTŐ: ==
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

Kolozsvár
1914. Aug.

az egyesület méhtelege.

⌘ MEGJELNIK MINDEN HÓ ELEJÉN ⌘

Előfizetési ár: egy évre 4 K, félévre 2 K. Az erdély-
részi méhész-egyesület tagjai a tagsági díjért kap-
ják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 K. A lap
szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő
névre: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 2. küldendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 K, fél-
oldal 10 K, negyedoldal 5 K. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal,
egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az
egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. -- Reklamációk, hirdetésekre
vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3.
sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz: Kolozsvár Bocskay-
tér intézendők. -- Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes
megjelölésével van megengedve. -- A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség.

Lapunk szenzációs kedvezményei!!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződéses viszonyt létesítenünk a 20 év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás” Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás”-t évi 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronáért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronáért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek elő a „Háztartás”-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás Könyvtára” most megjelent husz kötetét. A „Háztartás” mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli: Divat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi major stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak, Konyha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalmu illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatószámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás” kiadóhivatala. Budapest, II., Margit körút 5 B. Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába: Kolozsvár, Mészáros-u. 3. küldendők.

„Budapesti Miniatur Fényképezési Vállalat” kolozsvári fiókjával a „Méhészeti Közlöny” kiadóhivatala a következő egyezséget kötötte:

Minden egyesületi tag igényt tarthat bármily beküldött kis fénykép után is egy életnagyságu fényképnagyításra, csupán a diszes papirkeretért (gravírozott passe-partout) és a retouchálásért kell 6 koronát fizetni. Ebből az összegből 1 K 50 fillér postabélyegeken a nagyítani kívánt képpel együtt az egyesület főtitkárához (Dr. Balázs Ferenc Mészáros-utca 3. sz. Kolozsvár) küldendő. A kész nagyítás 4 K 50 fillér utánvétellel fog a nevezett cégtől megküldetni. A kép nagysága 55/68 cm és a beérkezéstől számított 21 nap alatt elkészül.

Mézpergetőim több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobb, legerősebbek és a legtartósabbak, a micől kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. :- Pontos kiszolgálás!

SAJLER GÉZA bádogos, Kolozsvár, Erzsébet-út.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségeiteket, ugyszintén a többi méhészeti kellékeket a szigoruan szolid, jóhírnevű és már 29 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-u. 99, szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó, az 1914. évre szóló főárjegyzéke méhészeti utmutatóval együtt szivesen ingyen és bérmentve küldetik. ■ ■

Hutter Gerő utóda

első hazai gőz és villanyerőre berendezett mülépgyára
Kolozsvár. Jókai-utca 7. szám alatt.

Ajánlja a többszörösen arany-, ezüst-, bonzérémmel és diszoklevéllel kitüntetett és valódi tiszta méhviaszból készült, legkitünőbb minőségű, soha meg nem nyuló mülépeit bármily nagymennyiségben és adott méret szerinti nagyságban. Különként: Sárga viaszból 5 kor. Fehér viaszból 6 kor. 50 fill. Késpénzért vásárol, vagy kész müléppel becserél tiszta valódi méhviaszot.

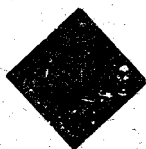
Tisztelettel: **Hutter Gerő**
utóda mülépgyáros. ■

Alondoni 1910. évi nemzetközi kiállításon aranyérem.

A bpesti 1910. évi 55. méhésztan-dorgyülés kiállításán bronzérem.

A kolozsvári 1910. évi gazdasági kiállításon diszoklevél, a kolozsvári 1912. évi országos méhészeti kiállításon aranyérem, a kolozsvári 1910. évi gazdasági termény kiállításon aranyérem.

Reményik L. és Fiai utódai

Deák András és Társa vas-nagykereskedés Kolozsvár

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt áron tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—70
1 „ méhészkes	2.—
1 „ sejt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1.—
1 „ anyazárka	—55
1 „ herefogó	2.75
1 „ füstölőkészülék	3.95
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztyű	3.40
1 klg. mülép valódi sárgaviaszból	5.—
Fehér viaszból	6.50
1 5 klgmos postacsomag keretléc felszabdalva	3.80
1 m ² . Hapnemana rács	6 50

Sürgőnycim:

Reményik utódai.

Telefonszám 84.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél az alábbi méhészeti eszközök, felszerelések, továbbá mülép és könyvek rendelhetők meg: Háromsoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 10 korona. Négysoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 13 korona. Nem egyesületi tagoknak 2 koronától drágább. Mülép sárgaviaszból bármely méretű 1 klg, 5 korona. Mülép fehérviaszból bármely méretű 1 klg. 6.50 korona. Felszabdalt keretléc 5 kilogrammos postacsomagban 3 korona 60 fillér. „Erdélyi Méhészetenek története című könyv ára 1 korona 20 fillér. „A méz ápológiája című könyv ára 1 korona 20 fillér. Pergetett méz 5 kilós bödönben 9 korona. — Készít az egyesület ezen kívül bármilyen rendszerű és nagyságu kaptárt előzetes megrendelésre megegyezés szerinti áron. A megrendelések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők. — —

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

== FELELŐS SZERKESZTŐ DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS. ==

KOLOZSVÁR, 1914. AUGUSZTUS HÓ. XXIX. ÉVFOLYAM. 8. SZÁM.

Egyesületi élet.

A Magyar Állam Vasuti alkalmazottak tanfolyamának vizsgája.

A Máv. alkalmazottak méhészeti tanfolyamának vizsgája július hó 23-án délután 4 órakor folyt le az egyesület házsongárdi méhtelepén.

Jelen voltak: 1. Az egyesület részéről: Báró *Jósika* Gábor elnök; dr. *Ványolós* Miklós szerkesztő; *Zsögön* Rácz Mihály pénztáros; *Tasnády* Szeöcs Samu jegyző; *Donáth* Aladár méhészeti vándortanító.

A hallgatóság részéről: Id. Kocsid Géza, Szilágyi Márton, Várady Mihály, Kádár Elemér v. tagok a máv. igazgatóság képviselőiben, dr. Szádeczky László a kolozsvári üzletv. részéről, dr. Bereczky Sándor. Sasnády Szeöcs Samuné, Zsáki Sándorné urnő, Tasnády Szeöcs Irénke, ifj. Tasnádi Szeöcs Samu, Alberti Lajos vendégek.

A tanfolyamon részt vettek: *Barabás* Sándor állomás-előljáró Magyaránadas; *Benkő* József áll. előljáró Sztána; *Longó* Máté áll. előljáró, Magyarorbó; *Bertalan* Áron raktáros; *Nagy* József áll. felvigyázó, Virágosvölgy; *Belai* Ferenc áll. felvigyázó, Kolozsalagut; *Kovács* Mihály váltókezelő, Dicsőszentmárton; *Kádár* Albert pályaoőr, Gelence; *Horváth* Ferenc Máv. hivatalnok, Élesd; *Buzás* István fékező, Bánffyhunrad; *Dávid* Ferenc fékező, Torda; *Gulyás* Albert fékező, Zsibó; *Németh* Sándor hiv. szolga, Kolozsvár; *Benkő* Lajos főraktáros, Szászrégen; *Csutak* László áll. felvigyázó, Harasztos; *Kiss* Sándor váltókezelő, Magyarorbó; *Fülöp* József pályaoőr, Maroscucs; *Veres* György pályaoőr, Kóródszentmárton; *Polgár* Reviamin pályaoőr, Marosvásárhely; *Fábián* József pályaoőr, Petele; *Kabán* József tanító, Kolozsvár.

Elnök a vizsgálatot délután 4 órakor, a jelenlevőket

üdvözölve megnyitja, mire a tanfolyam hallgatói a hozzájuk intézett minden kérdésre helyesen és szakszerűen megfeleltek. Ezután a gyakorlati vizsgálat folyt le jó eredménnyel, mire elnök a tanfolyam hallgatóit meleg szavakkal buzdította a méhészet megkezdésére és ernyedetlen szorgalommal való folytatására.

Vizsga után megtekintették a hallgatók által készített eszközöket és kaptárokat, valamint kiosztották a miniszterium által adományozott eszközöket és könyveket s ezzel a gyülekezet a Földmívelési Miniszter és az Egyesületi elnök életetésével szétoszlott.

A német, magyar és osztrák méhészek 59-ik vándorgyűlése és ezzel kapcsolatos kiállítása Pozsonyban.

Hazánk ősi koronázó városa Pozsony, július hó 26. és 27-én három nemzet méhész társadalmának volt találkozó helye. A német, magyar és osztrák méhészek július 27. és következő napokon szándékoztak méhészeti ügyeink felett tanácskozni, sajnos azonban, hogy e tanácskozásukat hazánk ege fölé tornyosult vihar — a háboru szele — megzavarta s egy fél napi tanácskozás után ki-kiszáriesietett elhagyott otthonába.

A vándorgyűléssel kapcsolatosan a három nemzet, méhészei az eddigieket fényben nagyságban és változatosságban jóval felülmuló kiállítást is rendeztek.

Sajnos, a háboru előkészületei s az erről való első értesülések a kiállítást is megzavarták.

A kiállításról s a vándorgyűlés tanácskozásáról a következőkben számolunk be:

Programmszerűen július 26-án vasárnap délelőtt 10 órakor folyt le a német, osztrák és magyar méhészek 59. vándorgyűlésével kapcsolatos méhészkiállítás ünnepi megnyitása. A felsőbb leányiskola termei és folyosói, valamint kertje ekkorra már nagyszámu érdeklődő közönséggel tettek meg, előkelő hölgyek, elegáns urak mellett szerény földmivesnépet láttunk, messze vidékről idesereg-

lett szakemberek, feltűnően sok, minden vallásfelekezethez tartozó papok nézték és vizsgálták a kiállított tárgyakat.

A megnyitásra a funkcionáriusok az épület elsőemeleti tágas folyosóján gyűltek össze.

Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő a vándorgyűlés és a kiállítás elnöke üdvözölte elsőben a kormány képviseletében megjelent Papp Ragány István miniszteri osztálytanácsost és a közönséget. A magyar, német és osztrák méhészek — ugymond — újból kiállítást és gyűlést tartanak, hogy az ősi barátságot megújítsák és ezen nemcsak versenyre kelve a méhészet előrehaladottságát fejlődését mutassák be. A mai nap nem igen alkalmas arra, hogy ünnepeit üljünk, mert nagy időket élünk, a méhészek a maguk egyszerűségében gyűltek össze munkájuk, fáradozásuk bemutatására. Fáradozásuknak, munkájuknak az eredményét itt mutatják be. Nagy munkát végeznek a méhészek, fáradozásuk nagyjelentőségű, mert nemcsak közgazdasági, hanem nagyméretű szociális feladatot teljesítenek, melynek sikere szembevethető. Midőn a magyar királyi kormány megbizottját üdvözli és megjelenéséért köszönetet mond, azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány a jövőben is oly jóakarattal lesz a méhészekkel szemben, mint a jelen alkalommal. Köszönetét fejezi ki Pozsony sz. kir. város közönségének, hatóságainak, a rendezőbizottságnak, a pozsonyi méhészegyesületnek és a magánosoknak is, kik díjaikkal emelték a kiállítás sikerét. Szilassy Zoltán elnök ezután felkérte a kormány kiküldöttjét, hogy a földművelésügyi miniszter előtt fejezze ki a méhészek háláérzetét és köszönetét.

Papp Ragány István miniszteri osztálytanácsos a kormány nevében rendkívül meleg szavakban emlékezett meg a méhészet nagy feladatáról és rendeltetéséről. A földművelésügyi miniszter képviseletében megnyitja a kiállítást és kívánja, hogy a három ország méhészei ez alkalommal is a legnagyobb egyetértésben és szép feladatuk tudatában működjenek együtt a méhészet érdekében. Végül az osztrák és német méhészekhez intézett német nyelvű üdvözlő beszédet.

Az osztrák méhészek részéről Beck Pál báró v. b. t. t. nagyhatású, a megjelentek részéről gyakori »éljen!«, »hoch!« és »bravo!« kiáltásokkal megszokított hangulatos beszéddel méltatta a kiállítás megnyitási napját. Históriai fontosságú napra esett a megnyitás. Az osztrák magyar és német méhészek a három ország egymás iránti hűségét, szeretetét mutatják be a mai ünnepen. A mai nap nagy eseménye mindnyájunkat újabb, nagy összetartásra buzdít. A jövőben is egymás mellett fogunk érdekeinkért küzdeni minden téren. *A méhészet szempontjából Magyarország az összes kulturállamok között vezető helyet tölt be,* a mindenkor magyar kormányok a méhészetet már a legrégebbi idők óta pártolják, úgy, hogy a szép országban óriás lendületet kapott e fontos gazdasági faktor.

A beszédek után a rendezőség kíséretében a kiállítás megtekintésére indult a kormány képviselője. A kiállított tárgyak úgy a szakemberek, mint a laikus közönség tetszését megnyerték. A felsőbb leányiskola tantermei és folyosói telve voltak a méhészettel összefüggő minden tárggyal; a méhészek óriási mennyiségben mutatták be termékeiket.

A kiállított tárgyak 5 csoportba voltak sorozva.

Az első csoportban voltak az élő méhek 65 kiállítóval. A másodikban méz és viasz készítmények 268, a harmadikban a kaptárok és kasok 63, a negyedikben eszközök 70, s az ötödikben a szakirodalom és tanulási tárgyak 78 kiállítóval.

Az Erdélyrészi Méhész egyesület csoportos kiállítása, mely egy 8 méteres hosszú teremnek egyik oldalát teljesen lefoglalta, a kiállításnak egyik legszebb, legfényesebb pontja volt. Mindenki meglepetve állott meg e csoportnál, gyönyörködve a kristálytisza átlátszó különböző árnyalatu erdélyi mézünkben. Magára vonta a látogató közönség figyelmét csoportunkban Kremnitzkyné Fröhlich Ilona házi mézes tésztája, s aki csak hozzá jutott meg is kostolta.

A kiállításon a kaptáraknak, méhészeti eszközöknek száz meg száz féle fajtáját láttuk, napok kellettek volna ahhoz, hogy mindent alaposan megismerhessünk.

A magyarországi méhész egyesületek ugyancsak kité-

tek magukért; mindenik igyekezett a másikat felülmulni. Így a Komárom vármegyei, Udvarhely vármegyei, Délmagyarországi, pozsonyi, kalocsavidéki, nyugatmagyarországi, Pilis vidéki, Szeged vidéki stb. egyesületek.

Gyönyörű csoportot képezett a gödöllői állami méhészeti gazdaság kiállítása.

Sokat lehetne írni e kiállításról, sokat lehetett volna tanulni is, ha közbe nem jön a háboru erős szele s nem zavarja meg úgy a kiállítást, mint vándorgyűlést.

A három napra tervezett vándorgyűlés tanácskozása is jul. hó 27-én délelőtt véget ért.

A vándorgyűlést jul. 27-én délelőtt 10 órakor Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő a vándorgyűlés magyar elnöke nyitotta meg üdvözölve a megjelent német, osztrák és magyar méhészeket magyarul és németül, azután a német és osztrák elnökök beszéltek nagy lelkesedéssel.

A gyűlés megnyitása után a németek és osztrákok külön terembe vonultak s megkezdődtek mindkét részről az előadások.

A magyarok részéről dr. Resch Ignác a méhészet hasznáról.

Tóth Lajos a méz minőségéről, Király Ferencné a nagy kaptárról, Boczonádi Szabó Imre a saját kaptáráról Ludvig N. a méhészet ördögösségeiről, Nemes Győző az iker kaptárról, Karácsonyi Árpádné a méz kezeléséről s végül utolsónak

Dr. Balázs Ferenc egyesületünk főtitkára a méhészetre előnyösen és károsan ható tényezőkről tartott szabad előadást.

Mint hogy az idő már ebéd felé járt, elnök a tanácskozást megszakítva a vándorgyűlést bezárta.

Gyűlés után közebed volt, melyen mintegy 400 méhész vett részt a legnagyobb lelkesedéssel, német osztrák és magyar ölekezéssel.

Kár, hogy a kiállítás (és vándorgyűlés zavartalanul nem folyhatott le. Hiába, ember tervez s Isten végez.

Julius hó 27-én délutánra a magyarországi méhészeti egyesületek közgyűlésének a megtartása volt kitűzve. Egyesületünk képviselője a kijelölt helyen meg is jelent, a ve-

zetőség azonban valamelyes ökből a gyűlés megtartását elhalasztotta.

A kiállítók díjazásáról ez alkalommal nem írhatunk, mert pozitív adatok még nincsenek a kezünkben. Erről majd részletesen a jövő számban lesz szó.

A kiállított tárgyak mind Pozsonyban maradtak. Hogy mikor és hogyan lehet azokat a beállott zavaros forgalmi viszonyok miatt elhozni, ezidő szerint nem lehet tudni.

Éppen ezért kérjük a csoportunkbeli kiállítókat, hogy legyenek a különös helyzetre való tekintettel türelemmel.

Dr. Balázs Ferenc,
főtitkár.

A méhtenyésztésre károsan és előnyösen ható tényezők.

A német, osztrák és magyar méhészek 59-ik vándorgyűlésén szabadelőadás-kép tartotta *Dr. Balázs Ferenc.*

Azt mondja a közmondás, hogy »jó pap holtig tanul«. Ezt a közmondást méhészekre is alkalmazva mondhatjuk, hogy minden méhész holtig tanul s mégis meghal anélkül, hogy a méhek bámulatos életmódját alaposan kiismerhette volna. Nincs az a méhész, kinek valamelyes különleges tapasztalata vagy észlelete ne volna. A méhek társadalmi élete, háztartása oly csudálatos, oly különös, hogy a figyelőnek mindig van tanulmányozni valója. Tapasztaljuk nap-nap után, hogy akár elméletileg, akár gyakorlatilag mi helyesnek vélt eljárást holnap magok a méhek cáfolják meg. Még a legegyszerűbb ember is, ha méheket szerez, azok példás társadalmi élete, együttműködése figyelmét rögtön leköti, kutatni kezd, s keresi az alkalmat, hogy a méhek felől valamit hallhasson, tanulhasson és olvasson. Aki már egyszer megkezdte a méhészkedést, nehezen hagyja abba, különös oknak kell közbejönni, hogy a délkeleti méheitől megváljon. Sajnos ilyen okok különösen az utóbbi időben gyakran fordulnak elő.

Méhtenyésztésünk nem mondhatnám, hogy rohamosan fejlődik, sőt azt állíthatom, hogy a kultúra terjedésével

hanyatlík. Mintha megváltozott volna azonban az idők járása is, oly ritka most az az esztendő, melyről elmondhatnók, hogy kedvező jó mézelő volt.

Mint mindennek, úgy a méhtenyésztésnek is vannak akadályai; vannak tényezők, melyek a méhészet fejlődésére előnyösen vagy hátrányosan hatnak, ha ezeket nem ismerjük, eredménnyel nem méhészkedhetünk. Lássunk egy pár ilyen tényezőt.

Első helyen kell felemlítenem a kedvezőtlen időjárást, melynek következménye részben a méhcsaládok elpusztulása, részben az eredménytelen méhészkedés. Ezen okok miatt igen sok méhész felhagy a méhészettel. Ezt az okot megszüntetni, vagy rajta segíteni — sajnos — nem áll módunkban.

A kedvezőtlen időjárás következménye volt a megelőző két évben a denaturált cukor igénybe vétele. Sajnos, e téren is már meg van a szomorú tapasztalatunk. Magyarország méh állományának mintegy 50%-ka az utóbbi két év alatt a denaturált és kristálycukor használata miatt pusztult el. Hiába elméleti tudósok után indultunk. Most azonban gyakorlatilag is megtanultuk, hogy minden erőltetett és természetellenes dolog megbosszulja magát.

Akik denaturált vagy kristály cukorral etettek és teleltek, szomorúan tapasztalhatták, hogy méh családjaik legtöbbször éhen hullott el dacára, hogy ott volt a kaptárban a sok denaturált cukor. Ugyanez a sors érte a kristály cukorral betelelt méhcsaládokat is. Tanum reá Donáth Aladár kolozsvári szaktan. ur, aki a féléven a denaturált cukortól kristály cukrot vett s azzal telelt. Ő is úgy járt mint más, igen sok méhcsaládja elpusztult.

Méhtenyésztésünkre ez a körülmény vészhozólag jött; hibásak vagyunk mi is, miért nem ettünk mézzel, csak kaphattunk volna mézet valahol, ha utánna járunk, de nem tettük s így beteljesedett az a közmondás is, »fösvény, többet költ.«

Saját kárunkon tanultunk. Jövőre legyünk okosabbak, s ne tegyük ki méhcsaládainkat a biztos pusztulásnak. Mondjuk ki egyszer mindenkorra, hogy sem denaturált, sem kristály cukrot jövőben nem fogunk használni.

A méhészetnek hátrányára van az ujabban gomba módra szaporodó más-más méretű és rendszerű drága kaptároknak a forgalomba hozatala is. Szegény kezdő méhész azt sem tudja, melyik kaptárral kezdje meg a méhészkedést, akadnak egyesek, kik 3—4-féle rendszerű kaptárt is beszereznek s mert kapkodnak jobbra-balra, méhcsaládaikat folyton zaklátják, háborgatják, eredményt elérni nem tudnak s a vége az, hogy a drágán vett kaptárokat olcsó áron eladják.

Az okoszerű méhészet terjedésének nagy hátrányára van az a körülmény is, hogy a kaptár újitók soha sem tekintettek arra, hogy a kaptár olcsó is legyen, hogy azt minden méhész jutányosan megkaphassa, esetleg maga is elkészíthesse. Erre senki sem gondolt, pedig a *kaptár olcsósága* az okoszerű méhészet fejlődésének egyik legfontosabb kelléke. Ez sokkal fontosabb, mint a kaptár alakja, nagysága, vagy annak kezelési módja. Hiába okoskodnak, el kellene már ismernünk azt a régi igazságot, hogy »*minden kaptár jó kaptár, ha az időjárás jó*«. Főszülty arra kellene fektetni, hogy a kásokban méhészkedő méhészek eddigi barbár szokását, a méhcsaládok legyilkolását minden eszközzel megakadályozzuk s az így megmentett családokat olcsó kaptárban kezeltessük.

E tekintetben célhoz vezető eszköznek az átmeneti rendszer megismertetését s annak a kások méhészek körében való terjesztését tartanám szükségesnek.

Sokan talán elítélnék ezen tanácsomért s visszaeséssel vádolnak, de én ellenkezőleg haladásnak tartanám s nagy eredménynek nyilvánítanám, ha az élő méhcsaládok mintegy 50—60%-ának legyilkolását megakadályozhatnók.

E tekintetben az Erdélyrészi Méhész-Egyesület egy pár év óta sikerrrel dolgozik, amennyiben az egyesület telepén rendezni szokott méhészeti tanfolyamokon az átmeneti kások kezelésének tanítására s készítési módjára is igen nagy súlyt fektet. Ezenkívül a múlt télen is a miniszteri kirendeltséggel karöltve, Donáth Aladár kerületi szaktan. vezetése és felügyelete mellett három átmeneti kaskészítő tanfolyamot rendezett különböző helyeken, e tanfolyamokon a hallgatók mintegy 300 drb. átmeneti kást készi-

tettek, ami azt jelenti, hogy 300 méhcsalád a leoléstól meg lesz mentve. Ha ez fokozatosan így halad az egész vonalon Magyarország méhállománya rövid időn belül megtízszereződik.

Két körülmény serkenti a méhészetre az átmeneti rendszer szerint méhészkedő méhészeket. Először az, hogy kevés fáradtsággal tiszta mézet kapnak s méhcsaládok is megmaradnak, másodszor, mert drága kaptárról nem kell gondoskodni.

A kaptár ujitásának nem vagyok barátja, mert tudom, hogy a mézelés nem a kaptártól függ. De azért én is szerkesztettem egyet, itt is van a kiállításon. Engem a kaptár készítésénél nem a méret nagysága s valamelyes különleges rendszer vezérelt, hanem az *olcsóság elve*.

Mindenki ismeri azokat a cukros ládákat, melyben a kereskedők 50 kg. cukrot kapnak. E kiürített ládákat használom a maga nagyságában kaptárnak. Egy kaptárhoz két ládát veszek. Egyik a toldalék, azt csak tavasszal teszem fel. A kaptár beosztása olyan mint az országos méretű, költőtér és méztérre oszlik. A két láda mélysége együtt 45, magassága 64, szélessége 39 cm.

A telelést csak egyik ládában eszközölöm 12 kerettel, amely megfelel 18 országos méretű keretnek. Hogy a család a hidegtől is mentve legyen az egyik láda két ujjnyi agyaggal betapasztandó. Mondhatom, hogy a család jól telel benne s tavasszal gyorsan fejlődik. Ezt a kaptárt minden méhész könnyen előállíthatja s nem kerül többé 2—3 koronánál.

Ha jó időjárás van, biztosíthatom a méhésztársakat, hogy a méhcsalád éppen úgy doldozik benne, úgy megtölti mézzel, mint éppen a 25—30 koronás kaptárt.

A méhcsaládok őszi legyilkolásának meggátlása olcsó kaptárok előállításával s forgalomba hozatala, a méh tenyésztésére csak jótékonyan hathatnak.

S méhészekre s méhészegyesületekre nem tartom előnyösnek az évente ismétlődni szokott kiállításokat sem. Ezek a gyakori kiállítások igen kimerítik a méhészeket s amellet, hogy költségesek, igen sablonossá válnak. Hogy teher, azt bizonyítja az a körülmény is, hogy alig lehet a kiállításokat összeszedni.

Az utóbbi 5 évben igen gyakori volt a kiállítás, sőt egy évben két helyen is kellett kiállítani. Ezt igen soknak tartom. Véleményem szerint elég volna, ha a német-osztrák és magyar méhészek vándorgyűlésüket három évenként tartanák meg, a magyar méhészek pedig öt évenként rendeznének kiállítással egybekötve, országos méhészeti kongresszust. A fejlődést így jobban meg tudnók itélni s nem lenne a kiállítás megszokott dolog. Azt az összeget pedig, melyet évente a kormány a kiállításokra ad, fordíthatná szegényebb sorsu méhészek segélyezésére, eszközök s más kellékek adományozására.

Még egy gátló körülményről kell említést tegyek. Méhlegelők évről-évre hanyatlak. Ezt pótolnunk kell. Létesítsünk mesterséges méhlegelőt. Különösen ültessünk sok hársfát. Ez minden évben virágzik, meghozza a maga nektárját

Fogjunk össze, igyekezzünk az akadályokat leküzdeni s minden kínálkozó alkalmat, mely méhészetünk előnyére van megragadni, hogy a virágok kelyheiben méhészet nélkül máskülönben eloszló millió meg millió korona értékű drága nektárt jólétünk, boldogságunk, vagyonosodásunk előmozdítása céljából felhasználhassuk.

Augusztusi teendők.

Vándorlás, a betelelés előkészületei, rablást felidéző okok, megfigyelések, a rajzás beszüntetése.

Addig-addig imádkoztam,
Meghallgatott az ég:
Kertünk minden akácfája
Ujból virágozék!
A lombok közt elrejtözve
Dalol egy madárka,
Azt csicseri:
„Kétszer nyit az
Akácfa virága!“

Kit bánt a poézis? Kit a szép gondolat?! Romlott szív lehet! Hadd nyílják (s óh, bár nyilnék örökké!) a virág; hiszen a virág a jószág, a virág a remény, a virág a béke, kiengesztelődés megnyilvánulása; mely a gondolatnak szár-

nyakat ad, hogy az Örök Szeretet trónjához emelkedhessék: az anyagi rabság, a mulandóság sorvasztó bilincsei közül!

És mi, méhészek, az éghez vagyunk kötve: az ég jósága a mi minden reményünk! Különösen akkor, midőn méheink a nyár folyamán keveset, vagy semmit sem tudtak gyűjteni a kedvezőtlen idő miatt. Csak abba a hitbe kapaszkodik minden reménységünk, hogy az őszi legelőt adó sarju és takarmányfélék virágaiból méheink beszerezhetik a téli szükségletet, különben feltétlenül etetésre szorulnak. Éppen ezért, igazán a tizenkettedik órában meg kell ragadjunk minden alkalmat a legelő kihasználására.

1. A vándorlás.

A vándorlás az, mellyel még a hiányt legbiztosabban pótolni lehetne. Különösen oda, ahol a tisztas fű buján tenyészik, avagy nagyobb tábla bükköny, maglucerna, pohánka, baltacim, fehérhere stb. takarmányféle növények diszlenek, nagyon érdemes méhcsaládainkkal elvándorolni, mert méheink nem csak a téli szükségletet gyűjthetik be, hanem szép fölösleget is adhatnak. Vándorlásra legmegfelelőbbek az egy- és kétsoros kaptárok, de gondos szállítás mellett bármilyen kaptár megfelel. Fődolog az, hogy féderes fogatokon és este vándoroljunk, melynek megkezdése előtt az összes mézes lépeket szedjük el és helyezük otthon tartalékba, nehogy az utban leszakadozzanak! Ha pedig pörgetésre kerül a sor, a legszebb lépeket előrelátásból rakjuk félre a beteleléshez!

2. A betelelés előkészületei.

Gondos méhész a betelelés pontos munkáját nem hagyja az utolsó percre, hanem lassan-lassan már augusztus havában előkészül arra, sőt ha a viszonyok olyanok, el is végzi azt. Országosoknál a hordás megszűntével első teendő a méz kamrák kiürítése, lezárása és a tartalék lépek osztályozása, szellős helyre való elrakásra. Ezt követi a család anyasági állapotának beható megvizsgálása. Az anyátlanok, anyahibások anyásítása, a gyöngék feltétlenül egyesítése, a juliusi teendőkben leírt módon.

Majd a család mézkészletét vesszük számba, vigyázván arra, hogy minden telelőképes családnak legalább 8—10 kg. méze legyen. Kaptároknál, elengedhetetlen a felső soron 8 drb. teljesen lepecsételt keretes méz! Végül: törekedjünk arra, hogy a család minél több fiatal néppel teljen, mely célból hordás hiányában némi etetéssel tartsuk fenn a petézést egészen a betelelésig, melyről következőleg bővebben írok.

3. A rablást előidéző okok.

Azonban az etetéssel óvatosan bánjunk, mert a gondatlan etetés rablást idéz elő, főleg ha a mézet elcsepegtetjük, vagy nappal etetünk. Rablást előidéző okok: a család anyátlansága, anyahibás volta, vagy éppen álnyás állapota és gyöngesége, néptelensége, a kijáró tulságos nagysága, a népes családok mézszegénysége stb., mely okokat a már többször leirt módon haladéktalanul szüntessük meg. Ha rablás törne ki, csakis a családok elzárása és a rablást felidéző okok megszüntetése még segíthet. Augusztus végén már a kijárókat is berácsozhatjuk, hogy egerektől, halálfejű pilléktől stb. betolakodó ellenségektől védve legyenek méheink.

4. A rajzás beszüntetése.

Igaz, hogy néha-néha olyan kedvező idő jár, hogy még a szeptemberi utórajok is képesek begyűjteni a téli szükségletet, de a megváltozott mezőgazdaság és jelentékenyen megromlott legelőviszonyok között az ilyen kései rajokat elfogadni nem szabad. Ha a méhek rajzó kedvet is mutatnának, augusztusban már a rajzás beszüntetésére kell gondoljunk. Nézzük mi módon?

1. Sokan hol az érett, hol az éretlen fiasítást szedik el és osztják be a gyöngébb családoknak. Az eljárás nem egészen helyes, mert gondozása a kijáró nép nagy részét leköti, elvonja a hordástól. Ha pedig hideg idő jön, a nép összehuzódik, takaratlanul hagyja és elhal a fiasítás, miből nagyobb baj is lehet. Ha mindenáron be akarunk avatkozni, inkább a déli órákban, mikor a kijáró méhek távol vannak, néhány érett keretről a fiatal népet seperjük a gyöngébbhez.

2. Még helyesebb, ha a fiasítást, fiatal népet nem bántjuk, hanem az elvehető (fiasításmentés!) mézkészletet ideiglenesen elvesszük. Szegénységet érezve, a család rajzási kedve lelohad s maga rombolja szét az anyabölcsöket, mely után (majd augusztusban) az elvett mézet visszaadjuk.

3. Azonban legtermészetesebb és legjobb módja a rajzás megszüntetésének az, ha a családot rajozni hagyjuk. Az utórajt elfogadjuk, de nem tartjuk meg önálló családnak. Estefelé, midőn a királyválasztás megtörtént, a rajfogó-kast csúcsára állítván, kikeressük a meghagyott anyát és kifogjuk. Ha nem megy könnyen, a nép egy részét másik kasba öntjük. (A kifogott anyával egy esetleg anyátlan utórajt, kirajzott, vagy anyahibás családot is anyásíthatunk, vagy ha ilyen nem volna, szükségben lévő méhésztársunknak adjuk; végső esetben megsemmisítjük.) A már ismert módon, az anyabölcsők lerombolása után, 5—6 óra múlva az árva népet egy olyan anyás családhoz adjuk, mely utórajt adott, vagy hasonló népeségű utórajjal egyesítjük.

Következő alkalommal pedig — ugyanilyen eljárással — egy más családtól származó utórajt adunk vissza s így tovább. *Lényegében tehát a családok rajoztak és még sem rajoztak, mert a veszteséget természetes módon pótoltuk.*

Fődolog az, hogy egykoru, egytermészetű és jellegű méheket egyesítsünk. Tehát: első rajt első rajjal, ugy ki nem rajzott családokkal; utórajt utórajjal vagy kirajzott családdal. Eljárásunk, ritka kivétellel, eredményre is vezet.

5. Megfigyelések.

Egyéb teendőink mellett a napi megfigyeléseket sem szabad félbehagyni! Kísérjük tovább is figyelemmel a méhek életét, az időjárást stb. és feljegyzéseinket küldjük be a szaklapoknak. Figyeljük meg a július-augusztus folyamán kapott utórajokat és kirajzott családokat, mert a fiatal anyákat párzásnál sok veszély érheti. Ha sem petét, sem fiasítást nem látnánk, vagy kétséges volna az anya

léte, adjunk be az ablakhoz egy fiasításos keretet, kasoknál egy darab kivágott lép helyére illesztett nyitott fiasításos lépet. Ha anyabölcsőket nem emelnek, bizonyos, hogy az anya megvan és ha herék volnának, remélhetjük a párzást. Ha azonban anyabölcsőket emelnek, az a jele, hogy anya nincs; tehát a bölcsőket távolítsuk el és termékeny anyával, vagy egyesítéssel segítsünk rajta. Érett anyabölcsőt tartalmazó fiasításos kerettel, vagy terméketlen anyával csak akkor segíthetünk, ha még herék vannak.

Donáth Aladár.

Hogy bánjunk a méhekkel?

E lap hasábjain többször lett kérdés tárgyává téve, hogy miképpen kell a méhekkel elbánnunk, hogy velük való munkálkodásainkban sem magunkat, sem a méheket ne bántsuk, ne izgassuk.

Az az általános szabály, hogy a méhek nyugalmát minél kevesebbet zavarjuk s a velük való munkálkodás közben kiméletesek, higgadtak legyünk, megáll ugyan, de ehhez a kiméletességhez és higgadtsághoz nem csupán a méhész temperamentuma, hanem testének érzékenysége is hozzá kell, hogy járuljon.

Bármennyire óhajtanók is elkerülni a méhek szúrását, bármily óvatosságot és kiméletet tanusítsunk, mégis előfordul, hogy egy-egy ingerült méh reánk támad és megszúr.

A méhszúrás pedig tudvalevőleg nem érint mindenkit egyformán. A leghiggadtabb természetű ember is lehet testileg nagyon is érzékeny s testének legkisebb bántódása ingerültté, zavarttá teheti.

Ha az érzékeny testű embert a méh megszúrja, kivetkőzik nyugodtságából s az érzett fájdalom hatása alatt nagyfoku idegesség vesz erőt rajta. Nem képes munkáját tovább folytatni s a vége az, hogy inkább felhagy a méhészettel, semhogy magát a kellemetlen érzések egész hosszú sorozatának tegye ki.

Pedig a méhészet az a gazdasági ág, melynek üzéséhez a legkisebb testi erő szükséges s így a leggyengébb

embernek is megvan a jogcime ahhoz, hogy magának könnyű szerrel jövedelmet biztosítson. Tehát az érzékeny testű embernek is meg kell, hogy legyen az a módja, hogy kellemetlenség nélkül méhészkedjék.

Kivülem, aki 20 éve méhész vagyok, még sok oly vérbeli méhészt ismerek, aki annyira érzékeny, hogy egyetlen méhszúrás képes annyira felingerelni, hogy képes a kezében levő keretet ménestől földhöz verni és a munkát azonnal abbahagyni. Pedig úgy magam, mint ismerőseim a közéletben a leghiggadtabb (tehát nem ideges) emberek és eredményesen méhészkedünk.

A dolog egész titka az, hogy soha földetlen arccal és kézzel nem fogok munkához. Széles peremű szalmakalapom van, köröskörül ritkaszövésű organtüllel bevonva, egyrészt, hogy szellős legyen; másrészt, hogy arcomat a méhek meg ne közelíthessék.

Kezeimet keztyűvel fedem. Ily módon fedve vagyok a méhek szúrásától s egész nyugodtan, higgadtan dolgozom velük.

Máskülönben is minden munkát lehetőleg a kora reggeli órákban hajtok végre, amikor a méhek maguk sem ingerültek s így kölcsönösen sem bántjuk egymást.

Ákadnak ugyan, akik ezen felvértezésemért kinevetnek, de azzal nem törődöm. Sokkal előbbre teszem a magam kényelmét és biztonságát minden nevetésnél s végső esetben csak nekem van nevetni valóm azokon, akik feldagadt, kigyult arccal és kezekkel igazolják be méhész voltukat.

Sőt nem törődöm a gunyolódással sem, mert eredményeket érek el, olyanokat, aminőkkel nagyon kevesen dicsekedhetnek; anélkül, hogy azt fölösleges és elkerülhető szenvedések árán kellene. — csupa álszeméremből — elérnem.

Tehát mindazoknak, akiknek a méhek szúrásától való félelem tart vissza a méhészkedéstől, azt a tanácsot adom, hogy tegyenek úgy, mint én: vértézzék föl magukat.

Szabó Kálmán.

Eladó kiépitett keretek.

Eladok 400 drb. vegyes (here és munkás) építményü országos méretü keretet, drbját 30 fillérével számítva. **Donáth Aladár.**

Néhai Bacskay Sámuel ref. esperes hagyatékából alábbi címen a következő művek rendelhetők meg:

Útmutatás a vereczkei kettős kap-

tárnál való méhészkedésre . . . . . 80 fill. helyett 60 fill.

A méhészek hibái . . . . . 50 fill. helyett 40 fill.

Az ár postabélyegeken küldendő.

Bacskay Erzsébet Csap, (Ung vármegye).

Ócska, de jól használható **kaptárok**, **kasokat** olcsón **eladok.** Donáth Aladár Kolozsvár, Ferencz József-ut 81.

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kísérleti nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a *Ludwig'-műlépet*
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket, melyet franko küld szét s abból

[*rendelje meg*

Méhészetbe vágó s az összes jó cikket

RITZMANN LAJOS
Ókér. (Bácska) **Fő-utca 399. sz.**